

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 35. Fylke: Nordalund.
 Tilleggsspørsmålnr. Herad: Kinsarvik.
 Emne: Öllbygging Bygdelag: Håregrend.
 Oppskr. av: Sigmund Røhlig. Gard: ~~139~~ Hüs
 (adresse): Opplism G.nr. 139 Br.nr. 6.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Jakob M. Hüs. 75 år gammel (Hans gammel kjend brøgger)

A SVAR

- 1) Ja. Det er som vanlig på same gardar.
- 2) } Sja under U.
- 3) } " "
- 4) Nei, det var og er ikkje vanlig. Dei brukte og bruke maltöl: (Bygg-malt)
- 5) No lagar dei öl av alik. men det vert kalla stib. svingat, og er ikkje rekna for skikkelyt öl.
- 6) Nei om helst, men helst i yngre hüs. Same dip o. s. v.

B.

Den gamle hjemmebygging.

- 7) Det var hüsbrødd gjere som hadde med hils arbeid å gjere, frå melingji bakt til og til øtet var kokt på stinkane. Wako hils hylp som han gjorde øst. 3
- 8) Ja, det varst storbryggerar i dei fleste grunder. Dine kunde og bygge for anelat ved yngre hüs. Brøddarip o. s. v.
- 9) Både og. Det hils gjere stinkane. Skal om bygge i lag.
- 10) Til jell og hils sinner, og til brøddarip, Same dip o. s. v.
- 11) Nei, hvor slik dei meinte var hüs.
- 12) Ja, slik var det. Hadde dei gode stater

du ä äpparna ält kallkylador bidomas
 so kunde du gämma ält ut mitt is; men
 detta var skildas
 de. Malt.

(13) Det var vanligt för att du arde kommit
 gjäms; min ämmare har du mest köpt malt-
 bygg. Du köper byggem kom det hinner. Det
 byggem, man kunde säga av hests glaz.

(14) Bygg av det heste du kunde ält.
 Aldri blandning

(15) Skiv du fak av det heste som sagt
 av till du bider du skilda byggem. Byggem
 hade du på stallet i etol kom-
 lyrar.

(16) Både av, men hest; ält ält i hest
 ä byggem ält i "Mannens" vater var hest
 för det heste.

(17) Det kunde gässa. Om det ämmarsdag
 so var det vanligt för dagar, om minnen
 från dagar.

(18) Du ha det i "karnas" av hadde det
 inmi ämmare för. Det skilde mig passe
 varmt ält var gässa om minnen. Ämmars-
 dag kunde du ha det på löven ält
 in ämmare hest; ält. Du kunde lägga
 ält i häst so det kunde ha passe vater
 till av om du måtte vara ält so
 ält ält vater för varmt. Då måtte du
 ha det ält ält. Ofta måtte du vara
 äpp malt; om du ält. I det hest
 var ält hest hest pass med malt
 om ält skilde mig gadt.

(19) Du hadde ält ält ält ält för
 ält, men vater malt för varmt ält ält

om i andra kommar sprickade det ut
om med andra ord.

20) Du kunde ha sagt om eller älskad. Men
måtte heller säga guds för burt.

21) Det var rätt i karaktär själsagt om
du brukar hore namma på detta arkivet

22) Vi har ä på i målet

23) Sjua skilde oss komi två bidjeparter
fram i koden": komut.

24) Övern" kallar dig för goden": ålen

25) Det går imlig ötholagan i karamane
Det kan gussa mako lite själsagt

26) Du gör målet mellan hunde og öhyften
det i öhyftspog. Om målet må brukat
på i vånlyg hirkstava när det är just
stome og in skal lig å hugga, og det må
grommalast på i karm.

27) Ja, den kunde laga in mako hirk
smak. Fanni": det är rätt, kunde harsame
& mirknad.

28) Sjå under 26.

29) — " — . Det var male på
i vånlyg karm om du eller brukar
tis nighkarm. Slike var det för på smut
karm god du det famt eller eller store
mak hirkij.

31) Ja, hade kläymat i två hult hore
öfrikki" om du säger.

32) Ja, var det för hard male" om
du sa so ha du lag med make om
inannan i pöfane.

33) Ja, det kunde. målet kunde du ha
öfrikki" både ut, og två år om du måtte
det ikkje om karm": male.

D. Stämle.

- 34) Ja, du köpe av handelsmannen eller
fikk smekt på ryggen.
- 35) Det var som på den lilla god som
den andre. Både himlaga- eller köpehänd
kunde vara god og drolig.
- 36) Du arla himla koka det hinde. Spaden
du du arla kan vmt gjore kaka "Himlakaasen"
Det galt å få han til å stå "ro" som
det vilt. Pifur var det ikke "elle gandar
som sig va seg til himledyrking. Det
vmt gjore på "spate" gandar dit arla
kan. Sjøtt gandar: in god som er tilleg in
Maren.
- 37) Nei, aldri om du mild ha godt öl.

E. Brygging.

- 38) Til vanlig smatti du ha i tro stor
kaperkjeler, in til å kaka brakalogen i
og in til å kaka "myrter" i. Du kunde
og ha i stor jarngrøtta i baden på kjel.
"Ljilun" mika du å "miska" i. "Rosten"
har du makt ippi og du har du
er makaloz ippi in det milt brygging.
Når du viser makaloz hente på rosten
og du du er det "gaddar hente på" so
hadde du vanlig "brygter og in stor
ölsås; den kunde mikkoma 3-4 liter
og min. Sitt skilde ma av te in
Midskapan skilde ma pappskasse.
(Kjeler og gryter in den lilla bryggesett)
"Undegjudele" kalla du det du hadde
på botten i rosten. Undegjudele var
silfjell og spilar.
- "39). Pii vmt godt ringjort på vanlig

3. Om älskrigging

Diu ltu diu gjomsta flim laget i Romand
maten ag so fylte diu diu med kakand
brakalag. Brakalag er diu mat felur i
brakk. Diu mat aldri sigt med orand

40) Sja umdu 38. Diu kinnu. No halving
istadun for den indogjudsla om alt so
minnt. Diu hadde it lag so fin brak
typpi indogjudsla. Spilam ag silfjili var
hest ag make illu lynt, alk it o.s.l.
Nanni og vranfa. Silfjil, Spilam

41) Tappuralt mat pa flamsida. Diu flungu
dit mid i pappa. i sinna bid bruka
diu hest brakkane. No mining kan kan
ag sola no. Tappuralt i batun ag make
i samanting mid dit, so signt pa
diss kanfar.

42) Ja, diu bruka buru sin lag. Brakalag
pa diss kanfar. Sinto gongu diu sadla hufpa bruka diu

43) Ein brukt gjom ag klavru upp gamal adre-
brakalag. Ein hadde ag vandy gran brak, men kan
matte ma fin brak ag hest mid magne he

44) Ja, malit var part it i brakalag dit
hity a mistja. til dit bruka in
djidun. Ein part mid meiskin. dit so
in lang minvoren stov. Brakalag var
ikkje eila i portstamper.

45) Dit utroite malit kalla diu for Meiskin
Arhidet kalla diu a meisko, meiskar,
meiska ag no meiska.

46) Skuld diu kanfalla at dit var pass
meiska, so setu diu meiskabakka hilt
til batun so tak diu den typp pa skia
ag sag um dit draupp fin. Samdel fra
meiskabakkan so hadde diu meiska for
linn t.

skindom
kalt mat
so malit
skuld
slappa
maten av
sitetstoff

47) Mallet skulde stå i minskna minnet fro
lommen

48) Ein brudde om med pakkje

49) Miskun vant minn er mistkustlampen
og hint iippi roten

50) Til 100 kg godt malt går det tynnes 200 liter
makal og ein får 200 liter godt öl.

51) Ja, det stod tynnes ein halv time i roten
for ein halv til i pappje.

52) Vurka om aarn på roten vant kalle
myper.

53) Nymten skulde komme sint. 8 timer er
vanleg; ein skulde få ut all dygdi" er
malt.

54) Ja, Nymten vant smako på og tynnals
han skulde stå digelig söt, og verre ha
sötsmak.

55) Ein kappe i ein liten kapasitet eller vanleg
tunstamp. Noko namm på denne stampen
fint ikkje

56) Nei, Nymten vant aldri gjengod. Ein skulde
kaka i minne med sterke.

57) Ein kake Nymten i minnen. Sine kinde
ha ei katta og to med Nymten, og ha i gjilen
Odet kinde vil muto sterke, da. Men denne
måten er skildan brukt. Ein kappe i
gjilen.

58). Dette forhold av mil framgangsmaßen
godt malt god gjern og det ein ikkje
lukk for mykje "itti" som dei sa.

59) Det sa gullålet av tynning. Det var
ikkje alltid det luk tynning.

60) Det som om at av mallet var
sølsaffet var luk kalle dei stras.

60) Prænt vant verre mytta til drøbismat.

E. Gjering.

61) Ölet skilde ana $\approx 36^\circ$ när di hadde kniki i. Di bruka barmann. För hadde di herre handi med. Gjilen gjestampen hadde di i brögskivet, i kjellaren eller i elven. Det sitti n gammalt, men det ikkje bruka no lenger.

62) Di isoler gjilen godt med åkledde temperaturer kaldt og jamm.

63) Gjui kalla di knik.

64) Gjui, also di brøt iippi gjilen.

65) Sjå under ~~62~~ 62)

66) Ölet stod i gjeringi på ut til halv-anna dagar. Men det skilde ikkje ana helt utgått, det måtte ha seg att etter at det var komne på drinkane, då fekk ölet in fiskare smak.

67) Ein smaka på det og såg etter om han held på å drikke med Silavhette held på å rige med.

68) Den gjui som var sippa kalla di tappknik. Den på botnen var kalla botknik. Tappkniki gjemmes i til neste brögging.

69) Kniki hadde di gjern på flasker og hadde flasker i kaldt vann slik at temperaturen var jamm. Då kunde di halde seg lang tid, men flasker måtte vaskes. Di bruka gjine å laga eit silavar^{*)} som n laga av hærst på kjellaren. Det må gjentast svært rime. So smyg in kniki på båd sider, og tenk på det på eit stakk, men ikkje i sal.

70) Det er ikkje nokon prinsipskilnad; men vordet til baktig, laga di surkig, eller smünde

*) Silavar: Silar

8 | Smiki på i handangukaka og la kumme til

71) Smiki i låna av kumme ander

72) Sjå framfor i andre b7.

73) Når ålet var på gjet hadde dei det på sinne ållt drikke, kageer. Dei sa at dei "kaka tipp" og at dei "heldt tippkaka."

74) Når ein akok tipp var det namn at granmane kom og akokt smaka på ålet og koma med sin dom over ålet

75) Dei smaka på alle alle i huset og får var det slik at andre granman m.m. var med å koma for å få og sin smak og ålet sin dom

76) Smiki om gilde var det ikkje hadde smen dei kom soman ein sagt og ant å smita og kasa og i liti skind.

77) Framgangsmaaten var den same. So delte dei ålet i forhold til smakst dei hadde skote samant.

78) Sjå framfor

79) Ja, det var vanlig

80) Dei fylte ikkje drikkeane helt fylle var det ein 40 liter dinkt skuld det var i mlag 4 tinner frå spinnkålet og med til ålet. Drikke og då ut lag med skinn var ålet og

81) Ålet var laga i kjellern. Var drikken godt ålet so kan det ligge ut helt over det sagt

82) Dei hadde ålet på flasker og sette disse i i kald kjellern. Då heldt det og minst til det sa han for.

detta skimmert fylte med med alle drikken etter vart inn fappas. So heldt ålet og godt helt til drikken var tom

7440

5. Om ällripping

- 83) Fargen skuld var liten. När det ljus
 so gjorde folk mer av det og hadde
 maro med kriggarn
- 84) Var det rittelig skukt, so hadde sin
 vakten mann omis som mak med i fluska
 Her u ills rit mus. Det skal vara på Sörfadens
 i Kardanger: "Käkenik di kriga so skukt
 rit ol. det skimba i skali som rit bokete
 föl. Det rimla i magen som mūshimla[†]
 fot og maka i maki som hyperkat"
- 85) Nja det skuld helst vara skukt og godt.
- 86) Ja, det skuld vara skukt, men maken
 mis regel u det ikkje
- 87) Dilegt myke og. Dilegt arbeid var
 qvimmren til klint ol. Mange kan aldri lera
 a laga godt ol her linge di tid på.
- 88) Hadde sin sin i-ven so kunde denne
 kira seg til i ~~so~~ ha make pita ippi
 gjilm; di var det ödligt. Hadde di gjil
 skandande, "alkvordagen" so stansu gonga
 i det. Vi skuld helst ikkje melte i
 himladagane, so var det klint ol tim
 di det gjorde
- 89) Både dag; men det var di gjorn ikkje
 so nøje
- 90) Gjilm måtte vara kilt i so, Han måtte
 ikkje på stægt ills opak. Ditt var di vers
 vore med tim nan sod i stova der folk
 holdt til til vangle.
- 91) Kjemma ikkje til det på disse kanten
- 92) _____ " _____
- 93) _____ " _____
- 94) _____ " _____

†) Mūshimla = himla

95)

— " —

96)

— " —

97) Ingen gjel salkunn-dagur, elles var ag
ly det 'ingin regel fa ditte'

98) Hii, kjemur iklkj bi ditte.

H. Njod

99) So langt hia kan minnest atterd so þu
di iklkj lage njod millan bondur. det
kinnu nra millan 'stafalk' at di 'bruka
du dikkus

100)

— " —

101)

— " —

102)

— " —

103)

— " —

Hús i Kinsarnik 24-12-52

Sigurd Rakib.